

82. Latvijas Universitātes
starptautiskā zinātniskā
konference 2024

Atmiņas par bērnības bibliotēkām

Daina Pakalna

Latvijas Universitātes Sociālo zinātņu fakultātes docente

un

Informācijas pārvaldības programmas 1. un 2. kursa studenti

Saturs

1. Metodoloģija.
2. Lasīšanas pieredze bērnībā, pirmās grāmatas.
3. Ko studenti atceras no pirmā bibliotēkas apmeklējuma.
4. Vai bērnības pieredze ir ietekmējusi šodienu.

Metodoloģija

- Izlase – 1. kursa (17) un 2. kursa (12) studentu domraksti «Atmiņas par lasīšanu un bibliotēku apmeklēšanu bērnībā».
- Metode:
 - Kvantitatīvā kontentanalīze:
 - Tekstu kodēšana;
 - Kategoriju un tēmu (6, 1. ar apakštēmām) veidošana.
 - Kvalitatīvā kontentanalīze.

Kategoriju apkopojums - tēmas

1. Lasīšana bērnībā
 - Lasīšana priekšā
 - Atmiņas par konkrētām bērnības grāmatām
 - Kā iemācījās lasīt
 - Slikta pieredze
2. Kad pirmo reizi gāja uz bibliotēku
3. Ar ko kopā
4. Iespaidi par bibliotēku
5. Ko darīja bibliotēkā
6. Bibliotekāres

1. Atmiņas par lasīšanu bērnībā

Kāds lasīja priekšā (11)

Lasa vecāki, mamma, māsa, vecmāmiņa,
bērnudārza audzinātāja.

Parasti vakaros pirms gulēt iešanas.

*Bērnībā biju viens no tiem laimīgajiem bērniem,
kuriem vecāki lasīja priekšā.[..]. Ap laiku, kad
pats iemācījos lasīt, lielāko daļu grāmatu no
mana bērnības grāmatu plaukta jau zināju no
galvas, arī biezās grāmatas. [..] Manas pirmās
atmiņas par lasīšanu bērnībā ir pasakainas!*

(2. kursa students)

1. Atmiņas par lasīšanu bērnībā

Pirmās grāmatas (12)

➤ Konkrētas grāmatas

Manas mīlākās grāmatas bērnībā bija “Fabulas bērniem”, “12 skaistas pasakas”, “Pifa piedzīvojumi”, kā arī enciklopēdija par augiem un dzīvniekiem.

(2. kursa studente)

➤ Bērnu enciklopēdijas, komiksi, pasakas

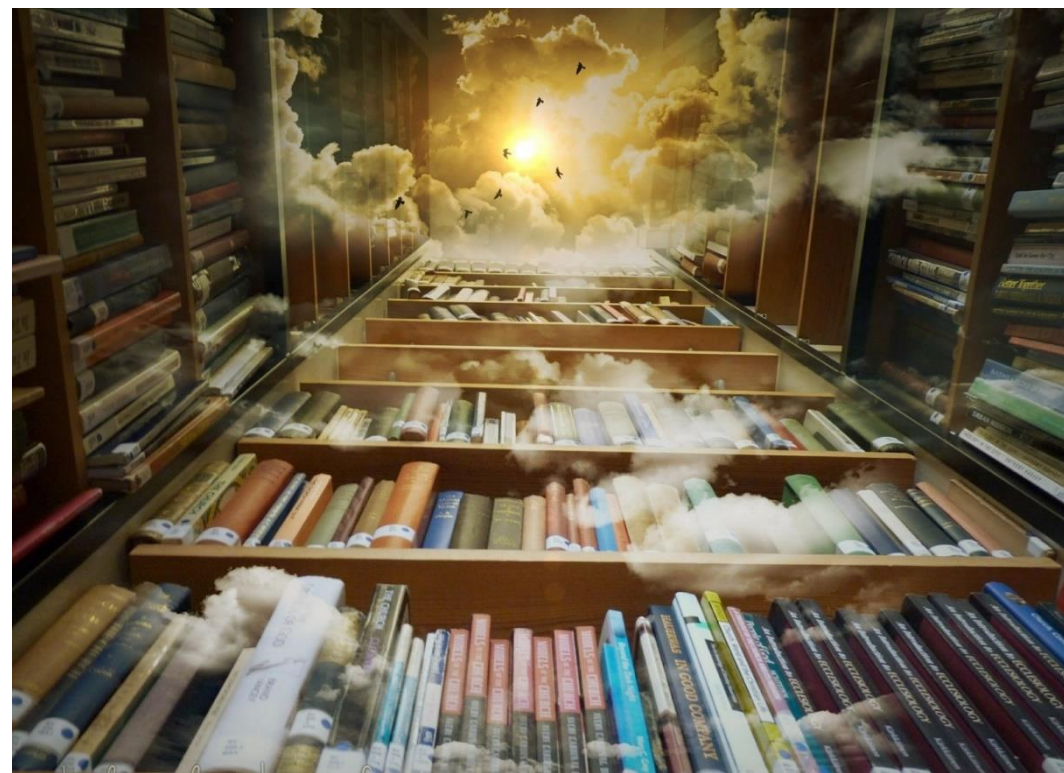
Lasišana un fantāzijas pasaule

Bet mani vienmēr interesēja krāsainās un spilgtās pasaules, kurās darbojās grāmatu varoņi, jo tās ļāva manā iztēlē parādīties gan pūķiem, gan fejām, gan elpu aizraujošiem skatiem, kuri bija aprakstīti grāmatās.

(2. kursa students)

Mana bērnība ir iemūžināta bildēs un mammas stāstos par to, kā katru dienu ņemu sev līdzās savu lielo lāci un lasīju viņam pasakas. Vienmēr esmu bijusi kluss bērns, tāpēc brīžiem sevi izklaidēju ar savu iztēli un grāmatas to tikai papildināja.

(2. kursa studente)

1. Atmiņas par lasīšanu bērnībā

Kā iemācījās lasīt (8)

➤ Viegli, bez īpašas piepūles

[..] bija salīdzinoši viegli sākt lasīt, jo burtus un ciparus es jau sāku mācīties nejauši kopā ar vecāko brāli..

(2. kursa studente)

➤ Ne tik viegli...

Man bija liela, dzeltena grāmata ar nosaukumu “Sāksim mācīties!”, ko mēs kopā ar mammu, piespiedu kārtā, lasījām. Es atminos, ka man ļoti nepatika mācīties tos burtus un vilkt tās zilbes kopā, it sevišķi pie burta “S”, kur bija jālasa “su-la”, “su-las” utt. Nezinu, kāpēc es atceros tieši to, bet reizēm viss lasīšanas pasākums beidzās ar asarām.

(1. kursa studente)

1. Atmiņas par lasīšanu bērnībā

Slikta pieredze – lasīšana kā sods vai obligāts pienākums (2)

No šīs bibliotēkas mana māte man lika ņemt grāmatas līdzī un lasīt tās tad, kad es uzvedos slikti, kā soda mērs. Viņa man lika mācīties dzejoļus no galvas un lasīt Puškina stāstus.

(2. kursa studente)

Mana krustmāte lika man un brālēnam lasīt vasarā katru dienu, kad paliku pie viņas mājās. Protāms, mēs to negribējām, jo mums tobrīd bija 6 gadi. Gribējām pastaigāties pa ielam un skriet.

(2. kursa studente)

1. Atmiņas par lasīšanu bērnībā

Slikta pieredze – obligātā literatūra (3)

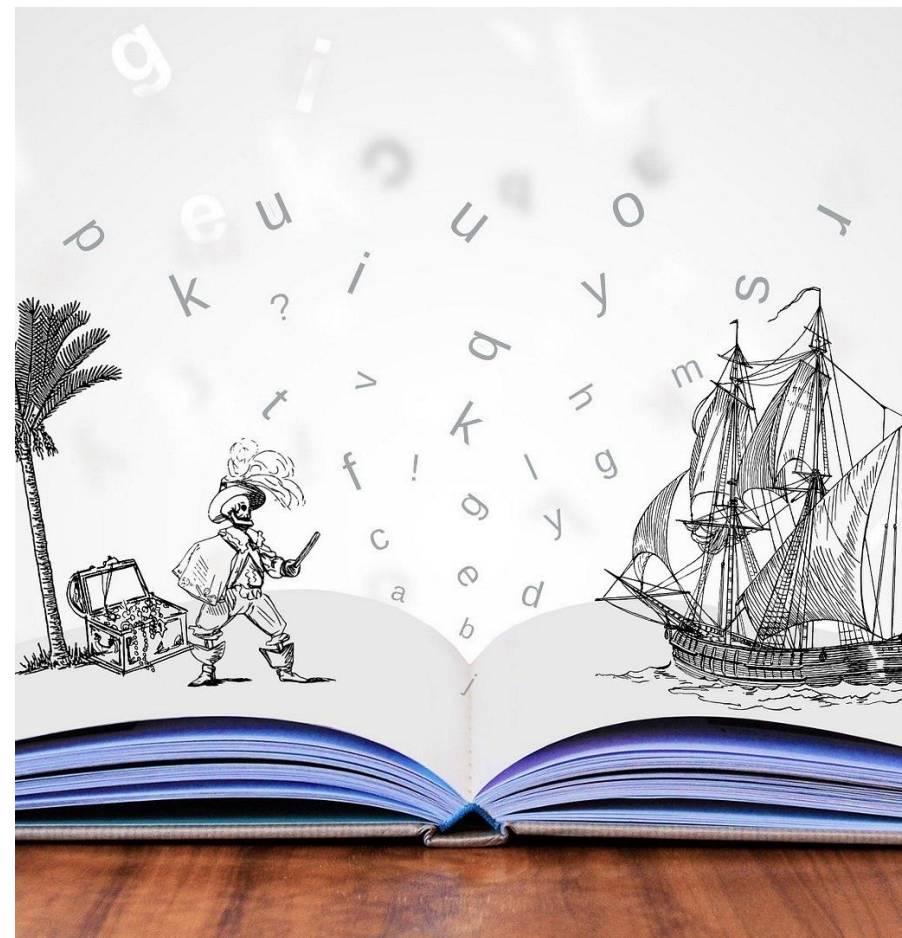
Sākot iet skolā iepazinu vienu no dīvainākajām lasīšanas pieredzēm manā dzīvē – obligāto literatūru. Man bija patiešām grūti izbaudīt obligātajā literatūrā piedāvātos literāros darbus, jo tie nebija tie, kurus es pats izvēlējos lasīt.

(2. kursa students)

3. Ar ko kopā (18)

- ***Ar kādu no ģimenes (5)***
- ***Ar draugiem vai draudzenēm(5)***
- ***Ar klasesbiedriem (5)***
- ***Ar bērnudārza grupiņu (3)***

4. Kāda bija bibliotēka (pirmie iespaidi (26))

➤ **Milzum daudz grāmatu, lieli plaukti (9)**
Nekad vēl nebiju redzējusi tik daudz grāmatu
(1. kursa studente)

➤ **Jauka, mierīga atmosfēra (5)**
Vieta, kur var klusi pavadīt laiku.
[..] tur bija jauka atmosfēra.
[..] var mierīgi izvēlēties grāmatas
(2. kursa studentes)

➤ **Ne tikai grāmatas (5)**
Pie sienām – bērnu zīmējumi, gleznas.
Radošuma stūrītis – galds ar krāsojamajām
grāmatām, papīru.
Galdiņš ar spēlēm (riču raču, cirks).
Zīmējumu un rokdarbu izstādes.
(1. kursa studentes)

➤ **Iekārtojums (5)**
[..] lieli galdi, plaukti ar grāmatām.
Sienas gaišā tonī.
(1. kursa studentes)

➤ **Īpaša smarža (2)**

5. Ko varēja darīt bibliotēkā (25)

- ***Izvēlējies un lasīt grāmatas un žurnālus (4)***
- ***Apmeklēt pasākumus (7)***
- ***Spēlēt spēles (6)***
- ***Satikties un pavadīt laiku ar draugiem (5)***
- ***Pildīt mājasdarbus (3)***

6. Bērnības bibliotekāres (jaukās un mīļās)

[..] jauka bibliotekāre, prata rīkot interesantus pasākumus.

Bibliotekāre mani sagaidīja smaidīga.

Bibliotekāre priecājās, ka esmu atnākusi.

Lieki nebāzās virsū, ļaujot pašiem izvēlēties ko lasīt.

(1. kursa studentes)

6. Bērnības bibliotekāres (nopietnās un reizēm arī dusmīgās)

Bibliotekāre, kura izskatījās ļoti dusmīga un ne pārāk labā noskaņojumā [..].

Man nebija pārāk labas attiecības ar bibliotekāri, jo nodevu grāmatas vēlāk. Viņa bija ļoti dusmīga un lika maksāt soda naudu. Man bija kauns, es baidījos...

Strādāja tur divas sievietes – viena bija ļoti jauka un mīla, otra skarba, un man bija no viņas bail.

Abas sievietes bija garas, bet ļoti nopietnas un ar īgnu skatienu,

(1. kursa studentes)

6. Bērnības bibliotekāres- izskats

[..] toreiz strādāja ražena auguma bibliotekāre ar gariem, astē saņemtiem matiem.

Nevaru neaizmirst bibliotekāres, ar kurām kopā braucām ekskursijās ar klasi, jo viņas bija mūsu klases audzinātājas draugi, kā tagad atceros, sieviete ar koši dzelteniem matiem ar violetu perlamutra lūpu krāsu un sieviete ar milzīgām brillēm.

(1. kursa studentes)

Secinājumu vietā – kāpēc reizēm jāgremdējas atmiņās

Interese par grāmatu lasīšanu, ēnu dienas bibliotēkā un darba pieredze Talsu Galvenajā bibliotēkā ir galvenie iemesli, kuru dēļ es izvēlējos mācīties programmā “Informācijas pārvaldībā” un savu nākotni ar bibliotēku.

Priecājos, ka bērnībā man tik ļoti patika iet uz bibliotēku un lasīt grāmatas, tas, iespējams, ietekmēja mani kā cilvēku. Un varbūt ne nejauši es mācos informācijas pārvaldības programmā.

Tagad jau, protams, esmu bijusi uz daudz un dažādām bibliotēkām, lielām un mazām, bet tā bibliotēka, uz kuru eju jau kopš bērnības, vienmēr liekas vismīlākā. Kā arī es divas vasaras šajā bibliotēkā pastrādāju, kas man ļoti iepatikās un varbūt bija arī iemesls, kāpēc izvēlējos studēt šo studiju programmu.

(2. kursa studentes)

82. Latvijas Universitātes
starptautiskā zinātniskā
konference 2024

Paldies, ka uzklausījāt!

Prezentācijā izmantoti citāti no studentu domrakstiem un attēli un video ar CC0 licencēm no vietnes Pixabay

82. Latvijas Universitātes
starptautiskā zinātniskā
konference 2024

